

Kuinka lukea psalmeja

”Jeesus sanoi heille: ‘Tätä minä tarkoitin, kun ollessani vielä teidän kanssanne puhuin teille. Kaiken sen tuli käydä toteen, mitä Mooseksen laissa, profeettojen kirjoissa ja psalmeissa on minusta kirjoitettu.’ Nyt hän avasi heidän mielensä ymmärtämään kirjoitukset.” (Luuk. 24:44, 45.)

Avaintekstit:

1. Aik. 16:7;
Neh. 12:8;
Ps. 25:1–5;
Ps. 33:1–3;
Room. 8:26, 27;
Ps. 82:8;
Ps. 121:7.

Psalmit ovat olleet rukous- ja laulukirja niin juutalaisille kuin kristityillekin kautta aikojen. Vaikka psalmit ovat pääasiassa psalminkirjoittajien omia Jumalalle osoittamia sanoja, ne eivät ole kuolevaisista lähtöisin, vaan Jumalasta, joka innoitti kirjoittajien ajatuksia.

Herra todellakin innoitti heitä kirjoittamaan sen, minkä he kirjoittivat. Tämän takia Jumala puhuu meille psalmeissa, kuten muuallakin Raamatussa (2. Piet. 1:21), Henkensä välityksellä palvelijoittensa kautta. Jeesus, apostolit ja Uuden testamentin kirjoittajat lainasivat psalmeja ja viittasivat niihin pyhinä kirjoituksina (Mark. 12:10; Joh. 10:34, 35; Joh. 13:18). Ne ovat Jumalan sanaa aivan yhtä varmasti kuin Ensimmäinen Mooseksen kirja tai Paavalin kirje roomalaisille.

Psalmit ovat muinaisessa Israelissa eläneiden eri kirjoittajien heprealaiseen runomuotoon laatimia tekstejä, joten vaikka niiden sanoma on yleismaailmallinen, ne silti heijastelevat sen aikaista maailmaa. Jotta voisimme ymmärtää psalmien tuhansien vuosien takaa kantautuvaa sanomaa tänä päivänä, on tärkeää, että hyväksymme ne Jumalan sanana ja kiinnitämme tarkasti huomiota niiden runollisiin piirteisiin samoin kuin niiden historialliseen, teologiseen ja liturgiseen kontekstiin.

10.–20.1. Kymmenen rukouksen päivää
Tämä tutkistelu on sapatiksi 6.1.2024

PSALMIT MUINAISEN ISRAELIN JUMALAN- PALVELUK- SESSA

Lue 1. Aik. 16:7; Neh. 12:8; Ps. 18:1; Ps. 30:1; Ps. 92:1; Ps. 95:2; Ps. 105:2; Kol. 3:16 ja Jaak. 5:13. Millaiset tilanteet innoittivat kirjoittamaan psalmeja? Milloin Jumalan kansa käytti psalmeja?

Psalmien kirjoittettiin yksityiseen ja yhteiseen jumalanpalveluskäyttöön. Niitä laulettiin hymneinä temppeleipalveluksen yhteydessä, kuten käy ilmi musiikkiin liittyvistä huomautuksista, joissa mainitaan soittimia (Ps. 61:1), sävelmiä (Ps. 9:1) ja musiikinjohtajia (Ps. 8:1, RK 2012).

Heprealaisessa Raamatussa Psalmien kirjan nimi on תְּהִלִּים, 'ylistyslaulut'. Se kertoo kirjan päätarkoituksesta eli Jumalan ylistämisestä. Suomenkielinen nimi Psalmien kirja tulee kreikan sanasta psalmoi, joka löytyy *Septuagintasta*, heprealaisen Raamatun varhaisesta kreikankielisestä käännöksestä (300–200 eKr.).

Psalmien olivat israelilaisille korvaamaton osa heidän jumalanpalveluselämänsä. Niitä käytettiin esimerkiksi temppeleihin vihkimisessä, uskonnollisissa juhlissa, kulkueissa ja silloin, kun liitonarkku tuotiin Jerusalemiin.

Pyhiinvaelluslauluina tunnettuja "matkalauluja" (Psalmien 120–134) laulettiin perinteisesti kolmen vuotuisen juhlan yhteydessä tehtävällä pyhiinvaellusmatkalla Jerusalemiin (2. Moos. 23:14–17). "Egyptiläistä Hallelia" (Psalmien 113–118) ja "Suurta Hallelia" (Psalmia 136) laulettiin kolmen suuren vuotuisen juhlan yhteydessä sekä uudenkuun juhlien ja temppeleihin vihkimisen yhteydessä. Egyptiläinen Hallel sai merkittävän paikan pääsiäisseremoniassa. Psalmien 113 ja 114 laulettiin pääsiäisaterian alussa ja Psalmien 115–118 sen lopussa (Matt. 26:30). "Päivittäinen Hallel" (Psalmien 145–150) sisällytettiin synagogan päivittäisten aamujumalanpalvelusten rukouksiin.

Sen lisäksi että psalmien olivat osa ihmisten jumalanpalvelusta, ne myös neuvoivat heitä siinä, miten heidän tulisi palvoa Jumalaa pyhäkössä. Jeesus rukoili Psalmien 22 sanoilla (Matt. 27:46). Psalmeilla oli merkittävä paikka myös alkuseurakunnan elämässä (Kol. 3:16; Ef. 5:19).

Vaikka emme palvo Jumalaa temppeleiden kaltaisessa maallisessa pyhäkössä, kuinka voimme silti käyttää psalmeja omassa jumalanpalveluselämässä niin yksityisesti kuin yhteisöllisestikin?

PSALMIN- KIRJOITTA- JAT

Kuningas Daavid, jonka nimi esiintyy useimpien psalmien otikoissa, oli aktiivinen järjestämään Israelin jumalanpalvelusliturgiaa. Häntä kutsutaan Israelin ihanaksi laulujen tekijäksi (ks. 2. Sam. 23:1, RK 2012). Uusi testamentti vahvistaa, että Daavid oli useiden psalmien kirjoittaja (Matt. 22:43-45; Ap. t. 2:25-29, 34, 35; Ap. t. 4:25; Room. 4:6-8). Monet psalmeista olivat temppelelmuusikoiden säveltämiä. Näiden leeviläisten psalmeja ovat esim. Asafin psalmit (Ps. 50 ja Ps. 73-83) ja korahilaisten psalmit (Ps. 42; Ps. 44-49; Ps. 84-85 ja Ps. 87-88). Psalmin 88 kirjoittajaksi tarkennetaan esrahilainen Heman. Psalmin 89 on taas kirjoittanut esrahilainen Etan. Edellä mainittujen lisäksi psalmeja ovat kirjoittaneet myös Salomo (Ps. 72 ja 127) ja Mooses (Ps. 90).

Lue Ps. 25:1-5; Ps. 42:2; Ps. 75:2; Ps. 77:2; Ps. 84:2, 3; Ps. 88:2-4 ja Ps. 89:2. Mitä tekstit paljastavat kokemuksista, joita kirjoittajat kävivät läpi?

Pyhä Henki innoitti psalminkirjoittajia ja sai heidät käyttämään kykyjään Jumalan ja uskonyhteisön palvelemiseen. Kirjoittajat olivat syvästi uskovia aidon hartauden harjoittajia, mutta olivat silti taipuvaisia lannistumaan ja alttiita kiusauksille, kuten mekin. Vaikka psalmit on kirjoitettu kauan sitten, ne silti heijastavat jotakin siitä, mitä me koemme tänä päivänä.

”Nouskoon rukoukseni sinun kasvojesi eteen, kallista korvasi minun huutoni puoleen! Paljon, ylen määrin olen kärsinyt, olen tuonelan kynnyksellä.” (Ps. 88:3, 4.) Tämä on nykyihmisen sisimmästä tuleva huuto siinä missä 3 000 vuotta sitten eläneenkin.

Joissakin psalmeissa kerrotaan vastoinikämisistä; toisissa keskitytään iloihin. Psalmistat huusivat Jumalaa pelastamaan heidät, ja he saivat kokea hänen ansaitsematonta suosioitaan. He antoivat Jumalalle kunnian hänen uskollisuudestaan ja rakkaudestaan sekä sitoutuivat palvelemaan häntä. Psalmi ovat todistuksia Jumalan antamasta lunastuksesta ja tunnusmerkkejä Jumalan antamasta armosta ja toivosta. Psalmi välittävät Jumalan lupauksen kaikille, jotka uskon kautta ottavat vastaan anteeksiannon ja uuden elämän lahjan. Ne eivät kuitenkaan peittele, piilottele tai vähättele niitä vaikeuksia ja kärsimyksiä, jotka ovat yleisiä langenneessa maailmassa.

LAULU JOKAISEEN ELÄMÄNVAI- HEESEEN

Lue Ps. 3; Ps. 33:1-3 ja Ps. 109:6-15. Mitä inhimillisen kokemuksen eri puolia tekstit välittävät?

Psalmit auttavat tiedostamaan inhimillisen kokemuksen koko kirjon ja silti palvelemaan Jumalaa. Psalmeista löytyy:

- 1) hymnejä, joissa ylistetään Jumalan majesteettisuutta, luomisvoimaa, hallintovaltaa, tuomioita ja uskollisuutta;
- 2) kiitospsalmeja, joissa ilmaistaan kiitollisuutta Jumalan runsaista siunauksista;
- 3) valitusvirsiä, joissa huudetaan Jumalaa vapauttamaan meidät vaikeuksista;
- 4) viisauspsalmeja, jotka tarjoavat käytännön ohjeita vanhurskaaseen elämään;
- 5) kuninkaallisia psalmeja, jotka viittaavat Kristukseen, joka on Jumalan kansan ylivertainen kuningas ja vapauttaja;
- 6) historiallisia psalmeja, joissa muistellaan Israelin menneisyyttä ja luopumusta, korostetaan Jumalan uskollisuutta ja kutsutaan pysymään uskollisena hänelle.

Vaikka osa Psalmien runouden tyylikeinoista kadotetaan kääntämisen myötä, voimme silti nauttia monista niistä.

1. *Parallelismi* tarkoittaa sanojen, lauseiden ja ajatusten symmetristä rinnastamista niiden merkityksen selventämiseksi. Esim.: "Ylistä Herraa, minun sieluni, ja kaikki mitä minussa on, ylistä hänen pyhää nimeään." (Ps. 103:1.) Tekstissä "kaikkea, mitä minussa on" selventää sanoja "minun sieluni."

2. *Kuvainnollisella kielellä* vedotaan voimakkaasti lukijoiden fyysisiin aisteihin, esim. Jumalan tarjoamaa turvaa kuvataan hänen siipiensä suojana (ks. Ps. 17:8).

3. *Merismi* ilmaisee kokonaisuutta sen kahden vastakkaisen osan avulla. "- - päivällä minä huudan sinua avuksi, yölläkin käännyn sinun puoleesi" (Ps. 88:2, kursiviivä lisätty) tarkoittaa jatkuvaa rukoilemista.

4. *Sanaleikeissä* hyödynnetään sitä, miltä sanat kuulostavat. Näin voidaan korostaa jotakin hengellistä sanomaa. Esim. heprean sanat *elohim*, 'jumalat', *elilim*, 'epäjumalat' (ks. Ps. 96:4, 5), muodostavat sanaleikin, joka välittää viestin siitä, että epäjumalat eivät ole todellisia jumalia.

Lopuksi sana "sela" tarkoittaa lyhyttä taukoa, joka kutsuu joko pysähtymään ja pohtimaan psalmin tietyn osan sanomaa tai vaihtamaan musiikin säestystä (Ps. 61:5).

INNOITETUT RUKOUKSET

Lue 2. Sam. 23:1, 2 ja Room. 8:26, 27. Mitä tekstit opettavat meille rukouksesta?

Psalmit ovat Israelin innoitettuja rukouksia ja ylistyksiä. Niissä Jumalan ääni sekoittuu hänen kansansa ääneen. Psalmeissa on oletusarvona elävä vuorovaikutus Jumalan kanssa.

Psalmin kirjoittajat puhuttelevat Jumalaa henkilökohtaisesti sanoilla ”Herra”, ”kuninkaani ja Jumalani” (Ps. 84:4; Ps. 5:2, 3). He usein esittävät Jumalalle pyyntöjä: ”Herra, kuule minua” (Ps. 5:2), ”kuule rukoukseni” (Ps. 39:13), ”katso” (Ps. 25:18), ”älä viivytä vastaustasi” (Ps. 102:3) ja ”pelasta minut” (Ps. 6:5). Nämä ovat selvästi ilmauksia, joilla joku rukoulee Jumalaa.

Rukous- ja ylistyspsalmien hätkähdyttävä kauneus ja vetovoima piilee siinä, että ne ovat Jumalan sanaa hurskaiden rukousten ja uskovien ylistysten muotoon puettuina. Näin olen psalmit tarjoavat Jumalan lapsille läheisyyden hetkiä, kuten Room. 8:26, 27 kuvaillaan: ”Myös Henki auttaa meitä, jotka olemme heikkoja. Emmehän tiedä, miten meidän tulisi rukoilla, että rukoilisimme oikein. Henki itse kuitenkin puhuu meidän puolestamme sanattomin huokauksin. Ja hän, joka tutkii sydämet, tietää mitä Henki tarkoittaa, sillä Henki puhuu Jumalan tahdon mukaisesti pyhien puolesta.”

Myös Jeesus lainasi psalmeja, kuten Luuk. 20:42, 43, kun hän lainasi suoraan Psalmia 110:1: ”Daavid itse sanoo Psalmien kirjassa: – Herra sanoi minun herralleni: Istu oikealle puolelleni. Minä kukistan vihollisesi, panen heidät korokkeeksi jalkojesi alle.”

Vaikka jotkin psalmit ovat saaneet alkunsa tietyistä historiallisista tapahtumista ja kirjoittajiensa omakohtaisista tai Israelin kansan kokemuksista tai viittaavat niihin, psalmien hengellinen syvyys ylittää kaikki kulttuuriset, uskonnolliset, etniset ja sukupuoleen liittyvät rajat ja puhuu eri elämäntilanteissa oleville ihmisille. Toisin sanoen, kun luet psalmeja, huomaat niiden ilmaisevan toivoa, ylistystä, pelkoa, surua, murhetta – asioita, joita ihmiset kaikkialla, kaikkina aikoina ja olosuhteista riippumatta kohtaavat. Psalmit puhuvat meille kaikille omien kokemustemme kielellä.

Jeesuskin käytti psalmeja. Mitä tämän pitäisi kertoa meille siitä, miten tärkeä sija niillä voi olla meidän omissa uskonkokemuksessamme?

PSALMIEN MAAILMA

Lue Ps. 16:8; Ps. 44:9; Ps. 46:2; Ps. 47:2, 8; Ps. 57:3; Ps. 62:9; Ps. 82:8; Ps. 121:7. Mikä sija Jumalalla on psalminkirjoittajan elämässä?

Psalmien maailma on täysin jumalakeskeinen – maailma, jossa pyritään alistamaan kaikki elämänkokemukset Jumalalle rukouksessa ja ylistyksessä. Jumala on kaikkivaltias Luoja, koko maailman kuningas ja tuomari. Hän antaa kaiken lapsilleen. Siksi häneen voi luottaa kaikkina aikoina. Jumalan kansan näyttäessä olevan tappiolla jopa sen viholliset kysyvät: ”Missä on Jumalasi?” (Ps. 42:11.) Herra on kuitenkin aina läsnä eikä koskaan petä kansaansa, ja siksi kansalla on aina Jumala vierellään. Psalmeissa luodaan visiota ajasta, jolloin kaikki kansat ja koko luomakunta palvovat Jumalaa (Ps. 47:2; Ps. 64:10).

Jos Jumala pidetään elämässä keskeisellä sijalla, myös hänen palvontansa nousee keskeiselle sijalle. Palvonta, jossa psalmeja käytettiin, oli olennaisesti erilaista kuin monen nykyihmisen käsitys Jumalan palvonnasta, sillä raamatullisessa kulttuurissa palvonta oli luonnollisesti ja kiistattomasti koko yhteisön keskeisin asia. Siksi kaikki Jumalan kansan elämässä tapahtuvat asiat – niin hyvät kuin pahat – ilmaistiin palvonnassa. Jumala kuulee psalminkirjoittajaa, missä ikinä tämä onkin, ja vastaa tälle omana täydelliseksi katsomanaan aikana (Ps. 3:5; Ps. 18:7; Ps. 20:7).

Psalminkirjoittaja on tietoinen siitä, että Jumalan asuinpaikka on taivaassa, mutta samaan aikaan Jumala asuu Siionissa, pyhäkössä kansansa keskuudessa. Jumala on samanaikaisesti kaukana ja lähellä, kaikkialla ja temppelissään (Ps. 11:4), kätkeyty (Ps. 10:1) ja paljastettu (Ps. 41:13, VKR/RK 2012). Psalmeissa nämä näennäisesti toisensa poissulkevat Jumalan ominaisuudet tuodaan yhteen. Psalminkirjoittajat ymmärsivät, että läheisyys ja etäisyys olivat Jumalan todellisen olemuksen erottamattomia ominaisuuksia (Ps. 24:7–10). He ymmärsivät tämän hengellisen jännitteen dynamiikan. Heidän tietoisuutensa Jumalan hyvydestä ja läsnäolosta kaiken kokemansa keskellä vahvistaa heidän toivoaan heidän odottaessaan Jumalan väliintuloa, tekeepä hän sen miten ja milloin tahansa.

Millä elämäsi alueilla pyrit pitämään Herran etäällä?

KERTAUS

Lisäaineistoa: Lue Ellen G. White, *Alfa ja omega*, osa 2, s. 340–350 tai *Profeetat ja kuninkaat*, s. 24–34; *Sanomia nuorisolle*, s. 285, 286.

Psalmien kirja koostuu 150 psalmista, jotka on jaoteltu viiteen kirjaan: Kirja I (Ps. 1–41); Kirja II (Ps. 42–72); Kirja III (Ps. 73–89); Kirja IV (Ps. 90–106); ja Kirja V (Ps. 107–150). Tämä Psalmien kirjan viiteen kirjaan jakaminen on varhainen juutalainen perinne, jota voidaan rinnastaa Pentateukin viiden kirjan jakoon.

Psalmien kirja tarjoaa todisteita siitä, että se on koottu joistakin jo olemassa olleista psalmikokoelmista: korahilaitten kokoelmasta (Ps. 42–49, 84, 85, 87, 88), asafilaisten kokoelmasta (Ps. 73–83), matkalauluista (Ps. 120–134) ja hallelujapsalmeista (Ps. 111–118, 146–150). Psalmi 72:20 todistaa myös pienemmästä Daavidin psalmien kokoelmasta.

Vaikka monet psalmeista yhdistetään kuningas Daavidin aikaan ja varhaiseen monarkiaan (10. vuosisata eKr.), psalmien kokoelma jatkoi kasvuaan seuraavien vuosisatojen ajan: jaetun monarkian ajan, pakkosiirtolaisuuden ajan ja pakkosiirtolaisuuden jälkeisen ajan. On mahdollista, että heprealaiset kirjurit Esran ohjeistamina yhdistivät olemassa olevat pienemmät psalmien kokoelmat yhdeksi kirjaksi, kun uuden temppelin aikana jumalanpalvelusjärjestelmää pyrittiin herättämään taas eloon.

Se, että kirjurit ovat yhdistäneet Psalmien kirjan yhdeksi kokonaisuudeksi, ei poista kirjan jumalallista innoitusta. Psalmikirjoittajien tavoin kirjurit olivat omistautuneita Jumalan palvelijoita, ja Jumala johti heidän työtään (Esra 7:6, 7). Psalmien jumalallis-inhimillinen luonne on verrattavissa jumalallisen ja inhimillisen liittoon lihaksi tullessa Herrassa Jeesuksessa. ”Kuitenkin Raamattu, jossa Jumalan antamat ajatukset esitetään, käyttää ihmisten kieltä. Siinä jumalallinen ja inhimillinen ovat yhdessä. Samanlainen yhteys jumalallisen ja inhimillisen välillä on Kristuksessa, joka oli Jumalan Poika ja Ihmisen Poika. Mikä on totta Kristuksen kohdalla, on totta Raamatun kohdalla, että ’Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellemme’.” (ST2023 10.)

Keskustelunaihe:

1. Keskustelkaa yhdessä tilanteista, joissa olette löytäneet psalmeista jotakin sellaista, joka puhuu suoraan teidän omaan tilanteeseenne. Mitä lohtua ja toivoa löysitte sieltä?